

C/2024/1594

5.3.2024

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k

a) návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o rámci pro přístup k finančním údajům a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010, (EU) č. 1094/2010, (EU) č. 1095/2010 a (EU) 2022/2554

(COM(2023) 360 final – 2023/0205 (COD))

b) návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o platebních službách a službách elektronických peněz na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 98/26/ES a zrušují směrnice 2015/2366/EU a 2009/110/ES

(COM(2023) 366 final – 2023/0209 (COD))

a c) návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o platebních službách na vnitřním trhu a o změně nařízení (EU) č. 1093/2010

(COM(2023) 367 final – 2023/0210 (COD))

(C/2024/1594)

Zpravodaj: **João NABAIS**

Žádosti o vypracování stanoviska	a) Evropský parlament, 19. 10. 2023 b) Evropský parlament, 11. 9. 2023 c) Evropský parlament, 11. 9. 2023
Právní základ	a) článek 114 SFEU b) článek 114 SFEU c) článek 114 SFEU
Odpovědná sekce	Jednotný trh, výroba a spotřeba
Přijato v sekci	23. 11. 2023
Přijato na plenárním zasedání	14. 12. 2023
Plenární zasedání č.	583
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	197/7/13

1. Závěry a doporučení

1.1. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) vítá, že byly do směrnice (a rovněž do nařízení) začleněny služby elektronických peněz a nezávislé služby provozovatelů bankomatů (ATM), neboť se tím posiluje ochrana uživatele.

1.2. EHSV se domnívá, že je nutné upřesnit, zda se tato nová směrnice vztahuje na digitální peněženky (např. Apple nebo Google Pay), či nikoliv.

1.3. Měla by být posílena úloha orgánů dohledu hostitelského členského státu. Ty by měly získat více pravomocí, pokud jde o platební instituce, které svou činnost provádějí na základě výkonu práva usazování a volného pohybu služeb.

1.4. EHSV vítá ustanovení navrhované směrnice, která se týkají se služeb poskytování hotovosti v maloobchodních prodejnách.

1.5. Domnívá se, že pětileté období, jež navrhovaná směrnice stanoví pro přezkum (článek 43), je příliš dlouhé.

1.6. V novém zpracování revidované směrnice o platebních službách⁽¹⁾ (PSD2), kdy je původní směrnice nahrazena směrnicí a tímto navrhovaným nařízením (o platebních službách)⁽²⁾, chybí ustanovení zaručující silnější ochranu spotřebitelů vůči podvodům a zneužití. Z toho důvodu navrhuje EHSV sadu opatření, jejichž výčet je obsažen v odstavci 3.2.7.

1.7. EHSV vnímá pozitivně zavedení povinnosti předběžného informování o výši poplatku za výběr hotovosti (článek 7 nařízení o platebních službách).

1.8. Vítá návrh rozšířit zákaz zvýšených poplatků na úhrady a inkasní transakce pro všechny měny EU (článek 28 nařízení o platebních službách).

1.9. EHSV vítá rovněž ustanovení tohoto nařízení, která zavádí povinnost zřídit přehledy o povoleních a získat povolení uživatele s platbami.

1.10. Varuje, že je nepřijatelné, aby byli spotřebitelé nuceni uvádět své bezpečnostní údaje na internetových stránkách třetích stran.

1.11. EHSV žádá, aby byla zvážena provázanost mezi návrhem směrnice o okamžitých úhradách a nařízením o platebních službách, pokud jde o ověřování mezinárodního čísla bankovního účtu (IBAN). Odkazuje zde na své stanovisko k nařízení o okamžitých úhradách⁽³⁾.

1.12. EHSV dále žádá, aby bylo zváženo použití těchto služeb v kontextu hromadných plateb.

1.13. Velmi pozitivně je hodnocen zákaz jednostranného zvyšování výdajových limitů platebních prostředků ze strany poskytovatelů platebních služeb (článek 51).

1.14. Uvítat je třeba pravidla týkající se blokování peněžních prostředků v případě, že výše transakce není předem známa (článek 61 nařízení o platebních službách).

1.15. Vzhledem k závažnosti podvodů, k nimž často dochází, by mělo být zváženo, zda by tato skutečnost neměla být zohledněna v rámci systémů pro zpětné získávání peněžních prostředků, a to pro případy, kdy lze důvodně předpokládat, že k podvodu došlo, a bez toho, aby byla dotčena otázka vypořádání.

1.16. EHSV poukazuje na to, že je třeba zlepšit ustanovení nařízení o platebních službách týkající se silného ověření klienta (Strong Customer Authentication, SCA).

1.17. Navrhované nařízení o otevřených financích⁽⁴⁾ by mělo zajistit rovnováhu mezi potřebami zúčastněných stran a současně nesmí ztrácet ze zřetele potřebu chránit údaje zákazníků. Zaměstnanci poskytovatelů platebních služeb by měli být řádně vyškoleni s cílem zlepšit kvalitu poskytovaných služeb. EHSV se domnívá, že by měla být zaručena zásada minimalizace údajů zakotvená v nařízení GDPR⁽⁵⁾.

1.18. Seznam kategorií zákaznických údajů obsažený v navrhovaném nařízení je poměrně komplexní a byl rozšířen (článek 2), stále však existuje riziko, že budou shromážděné údaje zneužity nebo s nimi bude nakládáno neoprávněným způsobem.

1.19. Navrhované nařízení dostatečně nezakazuje využívání citlivých osobních údajů a příslušných finančních údajů a řádným způsobem nezajišťuje rovnováhu a transparentnost.

1.20. Přehledy (a portály) by měly mít standardizovanou strukturu, která by spotřebitelům umožňovala udělit svůj souhlas s údaji, které mohou být sdíleny, a určit, s jakými subjekty a pro jaké účely mohou být jejich údaje sdíleny.

2. Souvislosti a zjištěné problémy

2.1. Komise dokázala, že je pevně přesvědčena, že pokud jde o právní úpravu problematiky plateb, nejvhodnějším přístupem je předložit dva samostatné právní nástroje, a to proto, že existují oprávněné důvody k tomu, aby otázky udělování licencí institucím poskytujícím platební služby a služby elektronických peněz a dohledu nad těmito institucemi byly regulovány samostatnou směrnicí. Jedná se totiž o pravomoci orgánů členských států a Komise nenavrhuje, aby byly převedeny do působnosti EU.

⁽¹⁾ COM(2023) 366 final.

⁽²⁾ COM(2023) 367 final.

⁽³⁾ Úř. věst. C 146, 27.4.2023, s. 23.

⁽⁴⁾ COM(2023) 360 final.

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

2.2. Bylo by sice možné konstatovat, že směrnice PSD2 z velké části dosáhla cílů stanovených Komisí, avšak Komise zveřejnila posouzení dopadu směrnice a dospěla k závěru, že na platebním trhu EU přetrvávají čtyři klíčové problémy.

2.3. Komise identifikovala následující problémy: 1) spotřebitelé jsou ohroženi podvody a nemají důvěru v platby; 2) otevřené bankovníctví se stále rozvíjí a musí být zdokonaleno; 3) orgány dohledu v členských státech EU mají nejednotné pravomoci a povinnosti; 4) banky a nebankovní poskytovatelé platebních služeb nemají rovné podmínky.

2.4. Tyto problémy mají dle Komise následující důsledky z hlediska trhu: 1) uživatelé (spotřebitelé, obchodníci a malé a střední podniky) jsou nadále vystaveni riziku podvodu a mají velmi omezený výběr platebních služeb, přičemž ceny jsou vyšší, než je nezbytné; 2) poskytovatelé bankovníctví se potýkají s překážkami při nabízení základních služeb a je pro ně obtížnější inovovat; 3) poskytovatelé platebních služeb se potýkají s nejistotou ohledně svých povinností a nebankovní poskytovatelé platebních služeb jsou oproti bankám v konkurenční nevýhodě; 4) existuje ekonomická neefektivita a vyšší náklady na obchodní operace, což má negativní dopad na konkurenceschopnost EU; 5) vnitřní trh s platbami je roztržštěný a dochází ke spekulativnímu výběru soudní příslušnosti (podniky si vybírají členské státy s nejvýhodnějším právním rámcem).

2.5. Pokud jde o navrhované nařízení⁽⁶⁾, již v roce 2020 označila Komise podporu finančního prostředí založeného na datech za jednu z priorit své strategie v oblasti digitálních financí a plateb a oznámila záměr předložit legislativní návrh s cílem vytvořit lepší rámec pro přístup k finančním údajům.

2.6. Regulace přístupu k finančním údajům se týká zpracování údajů v rámci vztahu mezi podniky nebo mezi podnikem a zákazníkem (včetně spotřebitelů), který vzniká na základě žádosti (ta je základním požadavkem) zákazníka o širokou škálu finančních služeb.

3. Analýza a obecné připomínky

3.1. Návrh směrnice o platebních službách a službách elektronických peněz⁽⁷⁾

3.1.1. Pokud jde o oblast působnosti (články 1 a 2 a 13. a 68. bod odůvodnění), vychází tento návrh směrnice z velké míry z hlavy II směrnice PSD2 (týkající se poskytovatelů platebních služeb), která se vztahuje pouze na platební instituce.

3.1.2. Tento návrh aktualizuje a upřesňuje ustanovení uvedené směrnice, co se týče platebních institucí, a to tím, že do podkategorie platebních institucí zahrnuje bývalé instituce elektronických peněz, v důsledku čehož se zrušuje druhá směrnice o elektronických penězích⁽⁸⁾.

3.1.3. Dále obsahuje ustanovení o službách výběru hotovosti poskytovaných obchodníky (bez nutnosti nákupu) nebo nezávislými provozovateli bankomatů či ATM a reviduje směrnici o neodvolatelnosti zúčtování⁽⁹⁾.

3.1.4. EHSV vítá, že byla do směrnice (a rovněž do nařízení) zahrnuta otázka služeb elektronických peněz, neboť se tím zvyšuje ochrana uživatelů těchto služeb i platebních služeb, na něž se vztahuje již směrnice PSD2.

3.1.5. Kladně hodnotí i zahrnutí nezávislých bankomatových služeb.

3.1.6. Poukazuje však na to, že stále existuje značný počet výjimek, v jejichž důsledku zůstává řada služeb mimo regulační rámec, který je vhodný a nezbytný.

⁽⁶⁾ COM(2023) 360 final.

⁽⁷⁾ COM(2023) 366 final.

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES ze dne 16. září 2009 o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o bezpečnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnice 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES (Úř. věst. L 267, 10.10.2009, s. 7).

⁽⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/26/ES ze dne 19. května 1998 o neodvolatelnosti zúčtování v platebních systémech a v systémech vypořádání obchodů s cennými papíry (Úř. věst. L 166, 11.6.1998, s. 45).

3.1.7. Je třeba vyjasnit, zda se tato nové směrnice vztahuje i na digitální peněženky (např. Apple nebo Google Pay), neboť tyto služby jsou pro provádění plateb široce využívány po celém světě a dosti oblíbené jsou i v EU. EHSV je proto toho názoru, že by měly být do působnosti směrnice zahrnuty.

3.1.8. S ohledem na to, jak jsou již dnes tyto služby rozšířené, EHSV nepovažuje za správné, aby se o zahrnutí těchto platebních prostředků uvažovalo až v souvislosti s budoucím přezkumem, který má proběhnout pět let po vstupu směrnice v platnost.

3.1.9. Pokud jde o dohled nad platebními institucemi, které svou činnost provádějí na základě výkonu práva na usazování a volný pohyb služeb (článek 31 navrhované směrnice), měla by být úloha příslušných orgánů hostitelského členského státu posílena a mělo by jim být svěřeno více pravomocí.

3.1.10. V současnosti musí uživatelé často podávat stížnosti u orgánů členského státu, v němž se nachází platební instituce, tj. v jiné zemi, než ve které se nachází uživatel.

3.1.11. V tomto ohledu je třeba konstatovat, že možnost, aby na žádost členského státu, v němž tyto instituce působí, bylo určeno ústřední kontaktní místo, je vnímána pozitivně, avšak EHSV navrhuje, aby byla stanovena povinnost tak učinit a nejednalo se o pouhou možnost.

3.1.12. Pokud jde o služby poskytování hotovosti v maloobchodních prodejnách (článek 37 navrhované směrnice), je třeba toto ustanovení uvítat, neboť reaguje na potřebu vyplývající z postupného omezování přístupu k hotovosti v důsledku uzavírání stále většího počtu bankomatů a bankovních poboček.

3.1.13. Pokud jde o doložku o přezkumu (článek 43 navrhované směrnice), EHSV se domnívá, že s ohledem na tempo inovací v oblasti služeb a na to, že pravděpodobně vzniknou nové a sofistikovanější poskytovatelé služeb, jakož i nové druhy podvodů – v důsledku čehož jsou zapotřebí častější aktualizace právního a regulačního rámce –, je období pěti let do přezkumu příliš dlouhé.

3.2. Návrh nařízení o platebních službách⁽¹⁰⁾

3.2.1. Směrnice, které byly v posledních letech přijaty v této oblasti, zavedly opatření, která měla velmi pozitivní dopad. Jde například o snížení odpovědnosti uživatelů platebních karet v případě neautorizovaných plateb na 50 EUR, právo na refundaci v případě nesprávného inkasa zpochybněného ve lhůtě osmi týdnů, zákaz dodatečných poplatků za platbu kreditními nebo debetními kartami či zavedení požadavků na silné ověření klienta.

3.2.2. Podvody a případy zneužití však nadále vzbuzují vážné obavy a jejich terčem se nyní spíše než platební prostředky či způsoby platby stávají uživatelé.

3.2.3. Právní předpisy proto musí přispívat k eliminaci takovýchto útoků na zákazníky/spotřebitele, mimo jiné tím, že se zaměří na řešení problému phishingu a spoofingu. V zájmu účinnějšího boje proti podvodům by se Komise měla soustředit na prevenci a odhalování a potírat tuto trestnou činnost tím, že všem stranám, jejichž služby a systémy jsou vystaveny kybernetickým podvodům, stanoví povinnost zavést příslušná opatření. Zároveň by měla zvyšovat povědomí uživatelů s cílem chránit informace a jejich přístupové údaje.

3.2.4. Jak je známo, v mnoha případech jsou plátcí/klienti naváděni k tomu, aby například sdíleli důvěrné údaje, jako jsou hesla nebo kódy, nebo aby prováděli platby ze svých účtů.

3.2.5. Tyto úkony v praxi provádějí plátcí/klienti, avšak pod vlivem pachatelů trestné činnosti, kterým se daří vytvořit podmínky, díky nimž jsou schopni plátce/klienty oklamat. I když je v takovýchto případech úkon fyzicky proveden plátcem, nic to nemění na tom, že ze subjektivního hlediska neodpovídá tomu, co si plátce ve skutečnosti přeje.

3.2.6. V této souvislosti je nutno konstatovat, že navrhované nařízení o platebních službách, které má nahradit směrnici PSD2, nezavádí účinnější ochranu spotřebitele před těmito novými druhy podvodů a zneužívání. Chybí v něm rozsáhlejší sada ustanovení, opatření a požadavků vztahujících se na poskytovatele platebních služeb a další subjekty, jejichž služby a systémy jsou vystaveny kybernetickým podvodům (například co se týče služeb elektronických komunikací a platform sociálních médií).

⁽¹⁰⁾ COM(2023) 367 final.

3.2.7. EHSV navrhuje, aby byla přijata další opatření, mimo jiné: 1) jasná definice pojmů „hrubé nedbalosti“, „povolení“ a podezření na podvod/„skutečného podvodu“; 2) přijetí ustanovení, která jasně stanoví odpovědnost v případech podvodu či zneužití, jasně definují hrubou nedbalost a kontrolu a zavedou právo na okamžitou refundaci částek odebraných z bankovních účtů; 3) vymezení přísného rámce pro sdílení odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb, plátců a příjemců plateb, se zahrnutím dalších účastníků platebního řetězce; 4) stanovení požadavku na posílení sledování transakcí ze strany poskytovatelů platebních služeb, včetně jasného vymezení odpovědnosti pro všechny účastníky platební služby; 5) stanovení požadavku, aby se investovalo do vytvoření prostředků umožňujících identifikaci falešných webových stránek a falešných čísel IBAN využívaných podvodníky; 6) stanovení povinnosti poskytovatelů platebních služeb zapojit se do mechanismu alternativního řešení sporů, aby bylo možné zajistit účinnost 122. bodu odůvodnění; 7) zavedení právních prostředků, které poskytovatelům platebních služeb v případě podezření na podvod umožní platební služby pozastavit a rovněž určité platby zablokovat a získat zpět příslušné peněžní prostředky; 8) zajištění odpovídajícího školení pro zaměstnance poskytovatelů platebních služeb a přijetí opatření zaměřených na zvyšování povědomí uživatelů ohledně toho, jak správně používat platební nástroje, jak podvodníky odhalit a co udělat v případě, že k podvodu či zneužití dojde.

3.2.8. Pokud jde o bezkontaktní platby, Komise ve strategii EU pro malé platby uvedla, že bude provedeno posouzení možného zavedení funkce, která by spotřebitelům umožnila definovat své preference ohledně prahových hodnot pro bezkontaktní platby. EHSV žádá, aby bylo zavedeno příslušné řešení.

3.2.9. Bylo by to vhodnou reakcí na obavu mnoha spotřebitelů, že strop 50 EUR pro bezkontaktní platby je příliš vysoký, a na jejich přání, aby byl strop pro jejich debetní kartu snížen.

3.2.10. Pokud jde o informační povinnosti vztahující se na služby výběru hotovosti, EHSV vítá zavedení povinnosti předběžného informování o výši poplatku za výběr (článek 7 navrhovaného nařízení).

3.2.11. Pokud jde o práva a povinnosti týkající se využívání platebních služeb, EHSV rovněž vítá návrh na rozšíření zákazu zvýšených poplatků na úhrady a inkasní transakce pro všechny měny EU (článek 28 navrhovaného nařízení).

3.2.12. Je rovněž třeba uvítat, že pravidla pro transakce iniciované obchodníky se sladí s pravidly pro inkasa, přičemž na oba typy transakcí se vztahují stejná pravidla ochrany spotřebitele.

3.2.13. Důležité jsou změny obsažené v článku 32, které platebním institucím umožňují přístup k platebním účtům, a odstraňují tak neodůvodněná omezení v tomto směru.

3.2.14. Vítáme ustanovení navrhovaného nařízení, která zavádějí povinnost poskytnout přehled o povoleních, získat povolení uživatelů a rovněž uživatelům umožnit s těmito povoleními nakládat. EHSV se však domnívá, že zákaz používání tzv. „screen-scrapingu“ obsažený v 61. bodě odůvodnění by se měl promítnout do článků týkajících se přístupu k údajům o účtu.

3.2.15. V této souvislosti EHSV také varuje, že je nepřijatelné, aby byli spotřebitelé nuceni uvádět své bezpečnostní údaje na internetových stránkách třetích stran. Citlivé údaje spotřebitelů by neměly být zpracovávány. Současně musí být spotřebitelům zaručeno, že jim nebude odepřen přístup k produktům nebo službám, pokud se odmítnou účastnit otevřeného bankovního prostředí.

3.2.16. Je třeba uvítat požadavek, aby banky a poskytovatelé platebních služeb zavedli bezplatné ověřování čísla IBAN, podobně jako je tomu v návrhu nařízení o okamžitých úhradách (článek 50). EHSV žádá, aby byla zvážena provázanost mezi oběma těmito návrhy (okamžitá úhrada a platební služby), pokud jde o ověřování čísla IBAN. Dále žádá, aby bylo zváženo použití této služby, pokud jde o splátkové platby společností.

3.2.17. Toto opatření se však týká pouze jednoho typu podvodů. Jak je uvedeno výše, nařízení o platebních službách by mělo obsahovat více opatření zaměřených na prevenci podvodů – včetně těch, k nimž dochází mimo prostředí platebních služeb – a na podporu uživatelů, kteří se stanou oběťmi těchto podvodů. EHSV doporučuje zvážit způsoby, jak by tato opatření mohla být uplatňována i mimo rámec plateb.

3.2.18. Velmi pozitivně je hodnocen zákaz jednostranného zvyšování výdajových limitů platebních prostředků ze strany poskytovatelů platebních služeb (článek 51).

3.2.19. Pokud jde o odpovědnost za neautorizované platby, i přes určité pozitivní inovace stále existuje prostor pro zlepšení příslušných právních předpisů, pokud má být zajištěna účinnost 79. bodu odůvodnění nařízení o platebních službách. EHSV proto vyzývá Komisi, aby provedla další posouzení potřeby zřídit vhodný mechanismus, jenž by stanovil řetězec odpovědnosti v celém prostředí platebních služeb a zahrnul i uživatele těchto služeb.

3.2.20. Stále není jasné, co přesně znamená „hrubá nedbalost“ a jak ji lze prokázat. Proto mohou poskytovatelé platebních služeb připisovat odpovědnost za podvody spotřebitelům, přestože ti jsou ve skutečnosti jejich oběťmi.

3.2.21. Je třeba uvítat pravidla týkající se blokování platebních prostředků v případech, že výše transakce není předem známa, neboť se díky nim omezí, nebo dokonce eliminují stížnosti spotřebitelů na blokování nepřiměřených částek a zpoždění při uvolňování zablokovaných finančních prostředků (článek 61).

3.2.22. Vzhledem k závažnosti podvodů, k nimž často dochází, by mělo být zváženo, zda by tato skutečnost neměla být zohledněna v rámci systémů pro zpětné získávání peněžních prostředků, a to pro případy, kdy lze důvodně předpokládat, že k podvodu došlo, a bez toho, aby byla dotčena otázka vypořádání.

3.2.23. Požadavek týkající se oznamování podvodů je hodnocen pozitivně (článek 82). Zdůrazňuje důležitou úlohu Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) v této oblasti.

3.2.24. Poskytovatelé platebních služeb by měli mít povinnost sdílet podvodná čísla IBAN a další údaje, které by mohly být využity při předcházení podvodům, aby tak bylo možné do budoucna zabránit případům podvodu (článek 83) již při prvním pokusu o podvod – ať už byl spáchán, nebo odmítnut – a nebylo nutné, aby jej oznamovali dva různí zákazníci. EHSV doporučuje zvážit, zda by tato povinnost mohla být uložena i třetím stranám, včetně orgánů veřejné moci a donucovacích orgánů, aby bylo možné využít síťového účinku. Pokud bude umožněno rychlejší sdílení údajů mezi poskytovateli platebních služeb navzájem a jejich sdílení s veřejnými orgány, budou se snáze odhalovat podvody a kvalitnější bude i jejich prevence.

3.2.25. EHSV vítá zavedení povinnosti varování před novými formami a druhy podvodů. To však nesmí v žádném případě vést ke snížení odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb v souvislosti s předcházením podvodům, důkazním břemenem nebo ochranou práv spotřebitelů (článek 84).

3.2.26. Pozitivně jsou hodnocena rovněž ustanovení nařízení o platebních službách týkající se zavedení školicích programů pro zaměstnance poskytovatelů platebních služeb.

3.2.27. EHSV vítá ustanovení nařízení o platebních službách týkající se silného ověření klienta, která mají zajistit, aby měli všichni – včetně osob s tělesným postižením, starších osob, osob, které nejsou schopny používat digitální prostředky, a osob, které nemají přístup k digitálním kanálům nebo chytrému telefonu – k dispozici také alespoň jeden prostředek umožňující provedení silného ověření.

3.2.28. Mnozí spotřebitelé si stěžují, že k provedení silného ověření je obvykle zapotřebí přístup k řešení založenému na aplikacích.

3.2.29. To znamená, že řada spotřebitelů nemá možnost určité platby provádět, zejména pokud jde o platby kartou při nakupování on-line. EHSV doporučuje vyhodnotit, které způsoby silného ověřování klienta jsou nejvhodnější z hlediska inkluze, a to s přihlédnutím k otázkám provádění a prosazování jiných právních předpisů, jako je obecné nařízení o ochraně osobních údajů a evropský akt přístupnosti⁽¹¹⁾.

3.2.30. Je třeba uvítat ustanovení, která orgánu EBA udělují intervenční pravomoci v souvislosti s platebními produkty nabízenými poskytovateli platebních služeb (článek 104).

⁽¹¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/882 ze dne 17. dubna 2019 o požadavcích na přístupnost u výrobků a služeb (Úř. věst. L 151, 7.6.2019, s. 70).

3.2.31. Jak je uvedeno i v souvislosti s PSD3, lhůta pro přezkum tohoto nařízení o platebních službách je příliš dlouhá.

3.2.32. EHSV doporučuje normotvůrcům, aby zvážili prodloužení období provádění o dalších šest měsíců s cílem dát poskytovatelům platebních služeb čas přizpůsobit se komplexnímu technickému vývoji.

3.3. Návrh nařízení o rámci pro přístup k finančním údajům (o otevřených financích) ⁽¹²⁾

3.3.1. Záměrem tohoto návrhu nařízení je řešit problémy zjištěné v oblasti sdílení údajů tím, že spotřebitelům a podnikům poskytne prostředky pro zajištění lepšího přístupu k jejich finančním údajům.

3.3.2. Díky této iniciativě budou spotřebitelé a podniky moci využívat produkty a služby vytvořené za účelem uspokojení jejich potřeb na základě relevantních údajů, s tím, že se současně vyhnou souvisejícím rizikům. EHSV se domnívá, že rozvoj technologických řešení by měl od samého počátku zohledňovat otázky související s jejich přístupností a používáním, s cílem předejít případným budoucím problémům.

3.3.3. Tímto navrhovaným nařízením hodlá Komise zlepšit ekonomické výsledky zákazníků finančních služeb (spotřebitelů a podniků), a to v důsledku podpory digitální transformace a urychlení přijímání obchodních modelů založených na datech v rámci finančního sektoru EU.

3.3.4. EHSV plně respektuje cíl podpořit ekonomiku založenou na datech, má však za to, že současně je důležité vytvořit regulační rámec, který jasně vymezí pravidla pro sdílení údajů, s přihlédnutím k reciprocitě týkající se všech zúčastněných stran (včetně stran ze zemí mimo EU). To je obzvláště důležité v oblasti finančních údajů, neboť ty zahrnují citlivé informace, a to jak v případě jednotlivců, tak podniků.

3.3.5. Navrhované nařízení by mělo zajistit rovnováhu mezi potřebami zúčastněných stran a současně nesmí za žádných okolností ztratit ze zřetele potřebu chránit údaje zákazníků. Zaměstnanci poskytovatelů platebních služeb by měli být řádně vyškoleni, aby tak byla zajištěna lepší kvalita poskytovaných služeb. EHSV se domnívá, že by měla být zaručena zásada minimalizace údajů zakotvená v nařízení GDPR.

3.3.6. Seznam kategorií zákaznických údajů obsažený v navrhovaném nařízení je poměrně komplexní a byl rozšířen (článek 2), stále však existuje riziko, že budou shromážděné údaje zneužity nebo s nimi bude nakládáno neoprávněným způsobem. EHSV rovněž zdůrazňuje, že je možné, že vysoce regulované finanční instituce a ostatní účastníci trhu nemají rovné podmínky.

3.3.7. EHSV se domnívá, že je důležité, aby EBA a Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) získaly výslovný mandát (článek 7) k vypracování pokynů pro zpracovávání spotřebitelských údajů v případě produktů a služeb souvisejících s výší úvěru a posuzováním rizik spotřebitelů a v případě produktů životního, zdravotního a nemocenského pojištění.

3.3.8. Navrhované nařízení však dostatečně nezakazuje využívání citlivých osobních údajů a příslušných finančních údajů a řádným způsobem nezajišťuje rovnováhu a transparentnost.

3.3.9. EHSV podporuje ustanovení, které vyžaduje, aby držitelé dat poskytovali zákazníkům přehled, který jim umožní přijímat rozhodnutí na ochranu svého postavení (článek 8).

3.3.10. Přehledy (a portály) by měly mít standardizovanou strukturu, která by spotřebitelům umožňovala udělit svůj souhlas s údaji, které mohou být sdíleny, a určit, s jakými subjekty a pro jaké účely mohou být jejich údaje sdíleny. Je velmi důležité, aby spotřebitelé chápali a věřili, že jejich souhlas je naprosto nezbytný.

3.3.11. EHSV je toho názoru, že v zájmu lepšího fungování přehledů je třeba zabránit tomu, aby držitelé dat uplatňovali restriktivní praktiky.

⁽¹²⁾ COM(2023) 360 final.

3.3.12. Podobně jako v případě doporučení k provádění ustanovení nařízení o platebních službách EHSV doporučuje, aby normotvůrci v případě technických prvků, na něž se vztahuje FIDA (nařízení o rámci pro přístup k finančním údajům), zvažili prodloužení období provádění o dalších 6 měsíců.

V Bruselu dne 14. prosince 2023.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

PŘÍLOHA

Následující pozměňovací návrhy byly v průběhu jednání zamítnuty, obdržely však alespoň čtvrtinu odevzdaných hlasů (čl. 74 odst. 3 jednacího řádu):

Odstavec 3.2.7**Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh VR
<p>EHSV navrhuje, aby byla přijata další opatření, mimo jiné: 1) jasná definice pojmů „hrubé nedbalosti“, „povolení“ a podezření na podvod/„skutečného podvodu“; 2) přijetí ustanovení, která jasně stanoví odpovědnost v případech podvodu či zneužití, jasně definují hrubou nedbalost a kontrolu a zavedou právo na okamžitou refundaci částek odebraných z bankovních účtů; 3) vymezení přísného rámce pro sdílení odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb, plátců a příjemců plateb, se zahrnutím dalších účastníků platebního řetězce; 4) stanovení požadavku na posílení sledování transakcí ze strany poskytovatelů platebních služeb, včetně jasného vymezení odpovědnosti pro všechny účastníky platební služby; 5) stanovení požadavku, aby se investovalo do vytvoření prostředků umožňujících identifikaci falešných webových stránek a falešných čísel IBAN využívaných podvodníky; 6) stanovení povinnosti poskytovatelů platebních služeb zapojit se do mechanismu alternativního řešení sporů, aby bylo možné zajistit účinnost 122. bodu odůvodnění; 7) zavedení právních prostředků, které poskytovatelům platebních služeb v případě podezření na podvod umožní platební služby pozastavit a rovněž určité platby zablokovat a získat zpět příslušné peněžní prostředky; 8) zajištění odpovídajícího školení pro zaměstnance poskytovatelů platebních služeb a přijetí opatření zaměřených na zvyšování povědomí uživatelů ohledně toho, jak správně používat platební nástroje, jak podvodníky odhalit a co udělat v případě, že k podvodu či zneužití dojde.</p>	<p>EHSV navrhuje, aby byla přijata další opatření, mimo jiné: 1) jasná definice pojmů „hrubé nedbalosti“, „povolení“ a podezření na podvod/„skutečného podvodu“; 2) přijetí ustanovení, která jasně stanoví odpovědnost v případech podvodu či zneužití, jasně definují hrubou nedbalost a kontrolu a zavedou právo na refundaci částek odebraných z bankovních účtů; 3) vymezení přísného rámce pro sdílení odpovědnosti poskytovatelů platebních služeb, plátců a příjemců plateb, se zahrnutím dalších účastníků platebního řetězce; 4) stanovení požadavku na posílení sledování transakcí ze strany poskytovatelů platebních služeb, včetně jasného vymezení odpovědnosti pro všechny účastníky platební služby; 5) stanovení požadavku, aby se investovalo do vytvoření prostředků umožňujících identifikaci falešných webových stránek a falešných čísel IBAN využívaných podvodníky; 6) stanovení povinnosti poskytovatelů platebních služeb zapojit se do mechanismu alternativního řešení sporů, aby bylo možné zajistit účinnost 122. bodu odůvodnění; 7) zavedení právních prostředků, které poskytovatelům platebních služeb v případě podezření na podvod umožní platební služby pozastavit a rovněž určité platby zablokovat a získat zpět příslušné peněžní prostředky; 8) zajištění odpovídajícího školení pro zaměstnance poskytovatelů platebních služeb a přijetí opatření zaměřených na zvyšování povědomí uživatelů ohledně toho, jak správně používat platební nástroje, jak podvodníky odhalit a co udělat v případě, že k podvodu či zneužití dojde.</p>

Výsledek hlasování:

pro: 83

proti: 110

hlasování se zdrželo: 19

Odstavec 3.2.8**Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh VR
Pokud jde o bezkontaktní platby, Komise ve strategii EU pro malé platby uvedla, že bude provedeno posouzení možného zavedení funkce, která by spotřebitelům umožnila definovat své preference ohledně prahových hodnot pro bezkontaktní platby. EHSV žádá, aby bylo zavedeno příslušné řešení.	Pokud jde o bezkontaktní platby, Komise ve strategii EU pro malé platby uvedla, že bude provedeno posouzení možného zavedení funkce, která by spotřebitelům umožnila definovat své preference ohledně prahových hodnot pro bezkontaktní platby. EHSV žádá, aby v případě, že toto posouzení prokáže, že zavedení takovéto funkce je proveditelné , bylo příslušné řešení zrealizováno .

Výsledek hlasování:

pro:	73
proti:	126
hlasování se zdrželo:	17

Odstavec 3.2.20**Změnit:**

Stanovisko sekce	Pozměňovací návrh VR
Stále není jasné, co přesně znamená „hrubá nedbalost“ a jak ji lze prokázat. Proto mohou poskytovatelé platebních služeb připsovat odpovědnost za podvody spotřebitelům, přestože ti jsou ve skutečnosti jejich oběťmi.	Stále není jasné, co přesně znamená „hrubá nedbalost“ a jak ji lze prokázat.

Výsledek hlasování:

pro:	68
proti:	136
hlasování se zdrželo:	17